

a köztársaság egységére törő, illetve kisebbségellenes propaganda terjesztésére. E rendkívül bonyolult körülmények közepette a Csemadok vezetősége döntő fontosságú lépésnek tekintette e propagandalehetőség meghíúsítását, a köztársaság egysége melletti szilárd kiállást. Ez az adott helyzetben egyet jelentett a párt vezetősége mögé való felsorakozással, a párt és a kormány állásfoglalásának – mely természetesen az újabb, nyilvánosságra került dokumentumok fényében súlyos bírálat tárgyává válik – támogatásával. Azt, hogy a Csemadoknak a dél-szlovákiai állapotokból kiindulva sikerült a maga összetettségében felmérni és megítélni a helyzetet, igazolja a dél-szlovákiai magyar lakosságnak ama válságos napokban tanúsított magatartása. E magatartásról, melyet meghatározó módon befolyásolt a Csemadok KB elnökségének állásfoglalása, Husák elvtárs is elismerően nyilatkozott a Csemadok KB 1968. szeptemberi ülésén. Husák elvtárs köszönetet mondott a magyar polgártársak becsületes, bátor viselkedéséért, hogy a válságos augusztusi napokban a különböző ellentétek, viszályok és gyakran a kölcsönös nacionalista szenvedélyek ellenére mindannyian állampolgárokhoz méltóan viselkedtek.

„Úgy vélem – mondotta többek között Husák elvtárs –, hogy ez az időszak a csehek és a szlovákok, valamint a szlovákok és a csehszlovákiai magyarok közötti kapcsolat próbaköve volt és megmondom véleményemet: ebben a mi magyar polgártársaink is kiválóan helytálltak. És ezt nagyra értékelem.”

A Csemadok Központi Bizottságának elnöksége annak a véleményének ad hangot, hogy a CSKP 1968. novemberi határozatainak, továbbá 1969. áprilisi határozatainak³⁶⁴ szellemében ezeket a határozatokat támogatva végzi munkáját. A Csemadok X. rendkívüli közgyűlésén elfogadott határozatok ezt a szellemet tükrözik, ezt a célt szolgálják. A Csemadok új programja teljes mértékig megfelel azoknak a követelményeknek, melyek ma szervezetünk előtt állanak Csehszlovákiai politikai életének konszolidálása érdekében. A Csemadok egész tevékenysége, központi szerveinek magatartása magába sűríti mindazt a félévszázados tapasztalatot, amelyet a csehszlovákiai magyarság szerzett. Ezekre a tapasztalatokra és szocializmust akaró törekvéseinkre kell támaszkodnunk a jövőben.

FKI, Csemadok irattára, E-XI-285, géppel írt fogalmazvány

100

Pozsony, 1969. szeptember 4. Közlemény a Csemadok KB Elnökségének üléséről, amely szerint az Elnökség visszavonta 1968. augusztusi határozatait, mivel azok olyan kitételeket is tartalmaztak, „amelyek a tények mai ismeretében helytelenek”.

A CSEMADOK KB ELNÖKSÉGÉNEK ÜLÉSE

A CSEMADOK Központi Bizottságának Elnöksége 1969. szeptember 4-én Pozsonyban, Dobos László elnök vezetésével ülést tartott. Az ülés napirendjén a politikai helyzettel,

364 A CSKP KB 1968. novemberi, valamint a KB Elnökségének 1969. áprilisi határozatai a politikai és társadalmi élet „normalizálásáról” és a „szocialistaellenes erőkkal” való leszámolás szükségességéről rendelkeztek.

valamint a szervezet életével s a csehszlovákiai magyar kultúra fejlesztésével összefüggő kérdések szerepeltek.

A CSEMADOK KB Elnöksége megvizsgálta az 1968. évi határozatait, különös tekintettel a múlt év augusztusának eseményeire. Megállapította, hogy ezek a határozatok, felhívások tükrözték a CSEMADOK több évtizedes tapasztalatait; az internacionalizmust és a köztársaság egységének érdekeit tartották szem előtt. E nyilatkozatok az adott bonyolult politikai és társadalmi helyzetben a józanság s megfontoltság légkörének kialakulását akarták elősegíteni. Azonban – és ezt sajnálattal állapítjuk meg – kellő tájékozottság híján, valamint a párt és az állami szervek téves információi alapján ezek a dokumentumok olyan kitételeket is tartalmaznak, melyek a tények mai ismeretében helytelenek, és ezért a CSEMADOK KB Elnöksége visszavonja.

Az ülés napirendjén szerepelt a néprajzi gyűjtőmunka, valamint a csehszlovákiai magyar tanulóifjúság iskolán kívüli irodalmi tevékenysége megszervezésének, továbbá egy hivatásos állami népi együttes létrehozásával foglalkozó javaslat, melyeket az elnökség jóváhagyott, s a megvalósítás érdekében az illetékes szervekhez továbbít. Végül meghallgatta a HÉT politikai értékeléséről szóló jelentést, mely azt a célt szolgálta, hogy a szövetség lapja hatékonyan segítse az ország társadalmi és politikai konszolidációjának az ügyét, a CSKP Központi Bizottsága irányelvei alapján.

Új Szó, 1969. szeptember 5. 2. p.

101

Pozsony, 1969. szeptember 4. A Csemadok KB Elnöksége pártcsoportjának a szlovák pártvezetéshez intézett állásfoglalása, amelyben tiltakozik a Matica slovenská törekvései ellen, hogy beavatkozasson a nemzetiségi politika alakításába.

A Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Társadalmi és Kulturális Szövetsége elnökségének pártcsoportja 1969. szeptember 4-én elemezte a MS közgyűlése³⁶⁵ által 1969. augusztus 2-án jóváhagyott határozatot (közzétéve a MČ 17. számában),³⁶⁶ amellyel kapcsolatosan az alábbi állásfoglalásra kényszerül.

A MS közgyűlésének határozata nagy terjedelemben foglalkozik a nemzetiségi kérdéssel és fenntartja magának azt a jogot, hogy beleavatkozzék a nemzetiségi törvények előkészítésébe és végrehajtásába. Ebből a célból külön bizottságot létesítettek, amelynek feladatává tették a nemzetiségi törvények kidolgozásában való aktív részvételt, továbbá a törvények végrehajtásának ellenőrzésében is részt kívánnak venni.

365 A Matica slovenská közgyűlését 1969. augusztus 1–2-án tartották Turócszentmártonban.

366 A határozat a *Matičné čítanie* 1969. augusztus 18-i számában jelent meg *Uznesenie valného zhromaždenia Matice slovenskej* (A Matica slovenská közgyűlésének határozata) címmel.